

USCA POST

VER. "USA en CANADA FILATELIE"

OPGERICHT 10 JAN. 1970

Redactie: A. van Herk
Livingstonelaan 193
3526 HD UTRECHT

Januari 1984

Nummer 17

(GEFELICITEERD, MISTER ZIP!)

Geloof het of niet, Mister ZIP heeft de leeftijd van 20 jaar bereikt. Het manneke met de grote ogen en de bengelende brieventas aanschouwde het levenslicht op 10 januari 1964, toen de 5 cents Sam Houston, Sc. 1242, verkrijgbaar werd gesteld. Weliswaar hebben ook Sc. 1181 "Battle of the Wilderness" en 1182 "Appomattox" het cartoon op de velrand, maar die verschenen later.

En daarmee ontstond voor de verzamelaar een nieuwe sport: het vergaren van ZIP-blokken. Mr ZIP stond in die tijd in het hoekje tegenover het plaatnummer. Het plaatblok kwam dus van de ene hoek en het ZIP-blok van vier uit de andere, gelegen aan de brede velrand.

Mister ZIP was vergezeld van de aanbeveling Use ZIP-code: maak gebruik van de ZIP-code. Een paar jaar geleden werd dat opschrift gepreciseerd in: Use correct ZIP-code. Kennelijk vermeldde toen iedereen de code al wel, maar begreep niet iedereen dat hij dat correct moest doen!

De snapshot van Mr ZIP laat hem altijd òf staand òf hollend zien, maar u mag hieruit niet concluderen, dat het met hem hollen of stilstaan is. Er zit wel degelijk systeem in, want hij holt alleen op de boven- en de onderrand van het vel. Als de brede velrand links of rechts zit staat hij daarop liever stil.

De langlopende zegels mijdt hij. Op de nauwe randen van die vellen voelt hij zich niet thuis. Daarop laat hij alleen zijn geschreven boodschap achter.

Toen de gravure-intaglio combinatiepers in gebruik werd genomen zag het er éven lelijk uit voor Mr ZIP. Die pers heeft immers "floating" plaatnummers, die zwerven over de velrand. Dat komt omdat met elke omwenteling van de drukcilinder 23 rijen zegels worden gedrukt, zonder tussenliggende gutter (brug).

De loketvellen, die later uit de bedrukte papierbanen worden gesneden, bestaan uit 20 rijen. Gevolg: de velrandtekens "zwerven". De eerste zegels van de combinatiepers kregen dan ook alleen maar plaatnummers, nl. één van de Kerstzegels 1976, Sc. 1703, en "Washington in Valley Forge", Sc. 1729. Bij de Blindengeleidehond op Sc. 1787 en de Kerstzegel 1980, Sc. 1843, werd het copyrightmerk er alweer op aangebracht, en met de Alcoholbestrijdingszegel Sc. 1927 was gelukkig ook Mr ZIP weer present. Maar ook hij is op de combinatiepers een "zwerver" geworden. Hoe die zwerfende Mr ZIP het best verzameld kan worden mag u voorlopig nog zelf uitmaken. Logisch lijkt: in blokken van 6, waarop Mr ZIP tussen 2 blanco's staat. Maar blokken van 4 zijn misschien praktischer, aangezien het copyrightteken en de plaatnummers meestal maar

door één blanco van Mr ZIP zijn gescheiden. Advies: voorlopig beginnen met blokken van 6. Die kunnen later altijd nog worden verkleind, maar blokken van 4 kunnen niet worden vergroot! Natuurlijk kunt u het ook bij singles houden, losse zegels met het randfragment waar Mr ZIP op staat (of loopt).

In de 20 jaar van zijn bestaan deed Mr ZIP goed werk. Iedereen kende hem en hij overtuigde een hele natie van het nut van de nieuwe postcode. Binnen 5 jaar wist hij al 80% van de postverzendders in het gareel te krijgen.

Het had weinig gescheeld of hij was door het leven gegaan als "Mr P.O. Zone". De Postmaster General van President Kennedy, J. Edward Day, ontmoette op een vliegreis toevallig Frederick R. Kappel, Voorzitter van de Raad van Bestuur van de American Telephone & Telegraph Co (AT & T). Het gesprek kwam op de voorgenomen invoering van de postcode en Kappel bood aan, zijn kennis op dat gebied ter beschikking te stellen. Bij een van de eerste besprekingen, die volgden tussen de experts van AT & T en de mensen van de Post, brachten de eersten een cartoon mee van een broodmager mannetje, dat het systeem moest helpen "verkopen". Het was een schepping van Harold Wilson, in opdracht van AT & T. Het mannetje heette "Mr P.O. Zone" (P.O. natuurlijk als voorletters gekozen, omdat die ook staan voor "Post Office").

Later ging men het project het Zoning Improvement Plan noemen, het Plan tot verbetering van de zone-indeling, afgekort ZIP, altijd met hoofdletters. Als vanzelf werd ons mannetje toen omgedoopt tot Mr ZIP. Er kwam een "Blitzkrieg" in de media en Mr ZIP maakte ook inderdaad de blitz!

U weet waarschijnlijk, dat van de 5 cijfers die samen de Postcode uitmaken, het eerste "digit" slaat op één van de 10 grote geografische gebieden, waarin het poststelsel is verdeeld. De eerste 3 cijfers tezamen worden de prefix genoemd. Deze duidt het "sectional center area" aan, zoiets als het postdistrict. De laatste 2 cijfers hebben betrekking op de "local delivery area", de bestelkring.

Nu, na 20 jaar, staan we voor weer nieuwe ontwikkelingen. De automatisering verdringt de mechanisering en als gevolg daarvan wordt in de USA gedacht aan een nieuwe code, die wel wordt aangeduid als "ZIP + 4". Deze 9-cijfers code (die u ook kent van uw bankrekening enz.), die in de eerste plaats is bedoeld voor de zakenpost en dan nog op strikt vrijwillige basis, gaat misschien de huidige ZIP-code op den duur wel vervangen. De USPS zou niets liever zien: hij verwacht er een grote kostenbesparing van. Maar het Congres wil er (nog?) niet aan.

Linn's Stamp News vraagt zich af of Mr ZIP dan "Mr ZIP + 4" zal worden, of dat er misschien een Mrs ZIP zal worden gecreëerd met 3 baby-ZIP's! Wij houden u wel op de hoogte!

(DE WAR TAX - ZEGELS VAN CANADA)

Zoals bekend heeft ook Canada in de eerste Wereldoorlog "War Tax" (= oorlogsbelasting) zegels uitgegeven. Deze zegels waren alle gebaseerd op het toen geldige Admiraal-type en verschenen in drie verschillende soorten, te weten:

- A) met een diagonale opdruk WAR TAX
- B) met in wit uitgespaarde letters WAR TAX
- C) met in wit uitgespaarde letters ltc.

Het doen verschijnen van deze zegels was gebaseerd op een bijzondere wet, die in het Canadese parlement werd aangenomen op 27 maart 1915. Behalve op briefpost werd daarbij ook een oorlogsbelasting geheven op o.a. chèques, wissels, parfums en alcoholica. Bij verkoop resp. uitschrijven van deze zaken moest men een zegel van één cent aanhechten, bijvoorbeeld een postzegel. Het is daarom, dat men uit de periode 1915 - 1919 zoveel Canadese postzegels ziet, die fiscaal zijn gebruikt. Op zichzelf een leuk verzamelgebied.

De exacte datum van uitgifte van de diverse War Taxzegels heeft in het verleden aanleiding gegeven tot vele controverses. In dit stukje wordt uitgegaan van de conclusies van de Canadese War Tax Study Group.

(TYPE A)

Zegels met een diagonale opdruk WAR TAX. Met deze zegels zitten we meteen midden in de problematiek. Deze opdrukken waren, vooruitlopend op de wet van 27 maart 1915, door de Belastingdienst besteld om alvast een extra accijns mee te laten betalen op alcoholische dranken. Ze verschenen op 12 februari 1915.

Op deze zegels stond uiteraard het woord "Postage", zodat het publiek meende ze ook als postzegel te kunnen gebruiken. Reeds op 13 februari 1915 verscheen een herziene versie van de opdruk met de tekst: "Inland Revenue WAR TAX". Op die manier meende men de misvatting van het publiek te kunnen tegengaan, maar zonder succes. Op 5 maart ontvingen de postdirecteuren bericht, dat deze zegels niet gebruikt mochten worden als postzegel, maar op 16 april werd deze dienstorder alweer herroepen. Op 30 december werden de zegels definitief ingetrokken als fran-

keerzegel. Hoewel dus zeker postaal gebruikt betreft het hier in feite fiscaalzegels. Ze verschenen in 3 waarden: 5 ct blauw, 20 ct olijfg (beide met opdruk in zwart), en 50 ct zwart/grijs met opdruk in rood. Echt gelopen brieven met deze zegels zijn vrij schaars.

(TYPE B)

Zegels met in wit uitgespaarde letters WAR TAX. Deze zegels verschenen op 25 maart 1915, twee dagen vóór het aannemen van de bewuste wet in het Parlement. Er bestaan 2 waarden, namelijk 1 cent groen en 2 cent rood.

De 1 cent groen. Bij dit zegel variëren de kleuren van licht tot donker groen en het is gedrukt van 18 verschillende platen. Er zijn drie typen van bekend, namelijk:

- I. van de originele plaat met een verticaal streepje in de A van TAX,
- II. van de originele plaat zonder streepje
- III. van de bijgewerkte plaat, met een fijner beeld dan de vorige typen.

De 2c rood. Dit zegel bestaat in vele kleurvarianties, van karmijnroze tot dieprood. Er bestaan 10 platen en drie typen, te weten:

- I. de linker bovenlijn van de hoekboogvulling, de "spandrel", stopt even onder de hoek,
- II. de linker lijn van het kastje om de waarde-aanduiding links is vaag,
- III. de overige zegels. Hierbij lijkt het, of de getallen zijn geretoucheerd.

(TYPE C)

Zegels met in wit uitgespaarde letters 1Tc. Deze zegels verschenen op verschillende data, ze komen voor in twee kleuren: 2 + 1 ct rood en 2 + 1 ct bruin. Het rode zegel komt voor met de normale tanding en als rolzegel in de tanding 8 verticaal. Daarnaast ook met

de tanding 12x8. De kleuren hebben alle variaties tussen lichtroze en donkerrood. Het werd gedrukt van 16 platen, er bestaan geen duidelijke onderscheiden types, behalve uiteraard de overbekende beide patrijzen I en II van resp. januari 1916 en augustus 1916, die in elke catalogus staan afgebeeld. Van dit zegel zijn een aantal dubbeldrukken bekend. De 12x8 tanding is ontstaan, doordat er in de zomer een acuut gebrek kwam aan dit zegel in velvorm. Een aantal vellen met rolzegels werd daarop horizontaal met een tanding 12 geperforeerd, en uitgegeven op 1 juli 1916.

De rolzegels verschenen ongeveer 15 februari 1916, alle in patrijs I.

De 2 + 1 ct bruin komt voor met de normale tanding 12 en als rolzegel. Het werd uitgegeven, omdat het rode zegel te veel zou lijken op het rode zegel met de uitsparing WAR TAX. De kleur is bij de vroege drukken geelbruin tot licht bruin en bij de latere donkerbruin/bruin. Ook hier weer zegels van beide patrijzen: van de I op 2 platen, uitgegeven op 16 september 1916, en van patrijs II op 46 platen, uitgegeven op 29 juli 1916. Tevens bestaan van dit zegel een aantal horizontaal en/of verticaal ongetande exemplaren. Het is waarschijnlijk dat de vellen met deze ongetande zegels bestemd waren als presentatievellen voor belangrijke personages, maar dat ze nooit aan de loketten zijn verkocht. Het rolzegel met de tanding 8 verticaal komt voor in enige tinten bruin en in de patrijzen I en II. Er werden zes platen voor gebruikt.

Van vrijwel alle typen War Tax zegels bestaan haarlijntjes, retouches en versleten platen.

USA LIBRARY CARDS

Weet u waarom sommige postal cards van de USA kleiner van formaat zijn dan alle andere? Zo niet, lees dan verder!

Tegen het einde van de 19^e eeuw gaven de bibliotheken in de USA te kennen, dat zij behoefte hadden aan briefkaarten van een zodanig formaat dat ze meteen konden worden gebruikt in hun kaartsystemen. Die gedachte was afkomstig van Melvil Dewey, van de New York State Bibliotheek, die zijn sporen op dit gebied al vroeger had verdiend door het uitvinden van een rubriceringssysteem voor het catalogiseren van bibliotheken. Het Post Office Department kreeg er wel oren naar, en dat leidde tot de eerste "library card", ook wel index card genoemd, die uitkwam op 31 maart 1898 (Sc.UX 15). Deze kaart van 1 cent, ontworpen door Raymond Ostrander Smith, droeg in zwart het portret van John Adams en was maar 126 x 74 mm groot. De normale kaarten maten toentertijd 140 x 89 mm. Er werden er 25.484.040 van uitgegeven.

De volgende bibliotheekkaart verscheen op 21 januari 1911 (Sc.UX 23). Het was wederom een kaart van 1 cent, met in rood een portret van Abe Lincoln naar een litho van een bronzen bas-relief door Byron M. Pichett. Deze kaart was een tikkeltje groter dan zijn voorganger, namelijk 127 x 76 mm. Er zijn dubbel- en tripel-drukken van gevonden, die nu hoge prijzen doen.

Voor de library card van 29 juli 1913 (Sc.UX 26) is diezelfde tekening gebruikt, maar nu in groen.

Lincoln sierde ook de groene 1 cent bibliotheekkaart van 14 maart 1917, maar met een

nieuw portret (Sc.UX 28). Deze kaart bleef in gebruik tot 31 december 1951. Er werden er 147.036.092 van gedrukt. Ook hiervan bestaan zeldzame dubbeldrukken.

De laatste library card werd uitgegeven op 31 juli 1952, met hetzelfde Lincoln-portret (Sc.UX 43), maar nu in karmijn en als 2 ct kaart. De drukvorm die ervoor werd gebruikt was al in 1918 gemaakt om te voorzien in het in de oorlogstijd geldende tarief, maar er bleek toen zo weinig vraag naar bibliotheekkaarten te bestaan, dat er niet van werd gedrukt. Het formaat was wederom 127 x 76 mm, de oplage beliep 8.560.000 stuks. Aangezien de vraag naar library cards zinderogen afnam werden er na 1952 geen nieuwe meer aangemaakt. Met 5 kaarten, cataloguswaarde (1983) ongebruikt \$ 36.25, gebruikt \$ 18.50, hebt u dit hoofdstuk dus compleet!

(NU OOK CANADESE DEFINITIVES OP ANDER PAPIER)

Het feit, dat de Canadese Post ook papier van buitenlandse herkomst verwerkt, heeft al voor belangwekkende variëteiten gezorgd, zeker voor de specialisten onder ons.

Tot nu toe waren op zulk papier alleen "commemoratives" gedrukt, maar het kon niet uitblijven, dat men het ook voor "definitives" zou gaan gebruiken. Zo werden in de zomer van 1983 nadrukken van de lopende 32 centszegels uitgevoerd op papier, geleverd door de Engelse firma Harrison's.

Het gaat om de velzegels met de Koningin erop en om die met de Maple Leaf, allebei gedrukt door de British American Bank Note Co in rasterdiepdruk en rotogravure.

Bij postfrisse exemplaren is het verschil in papiersoort met het blote oog te zien aan de gom. Het Harrisonspapier heeft PVA (polyvinylalcohol)-gom, dat zacht blauw getint is, terwijl het tot dusver gebruikte Canadese papier ongekleurde gom heeft. De gomming van het Harrisonspapier is bovendien wat matter, maar dat verschil is haast alleen te zien als u beide soorten naast elkaar hebt liggen.

Het Harrisonspapier zelf is wat witter dan het andere, maar ook dat is eigenlijk alleen bij vergelijking waar te nemen.

Het lijkt er dus op, dat bij de 2 genoemde zegels de papiersoorten alleen bij postfris van elkaar te onderscheiden zijn. Dat maakt het niet waarschijnlijk, dat ze in de catalogi zullen worden opgenomen. Maar de verzamelaar heeft nog een ander middel tot zijn beschikking: het plaatnummerblok. Er zijn platen gebruikt met de nummers 1 en 2. Om de interne controle te vergemakkelijken en tegelijkertijd de verzamelaars te gerieven, zorgt de Canadese Post ervoor, dat voor de beide zegels de platen nr. 1 alleen op het oude papier, en de nrs 2 alleen op het Harrisonspapier worden gebruikt.

Het is niet te verwachten, dat de lopende boekjes en andere zegelvormen op het nieuwe papier zullen worden nagedrukt: de voorraden ervan zijn voldoende tot de wijziging van de posttarieven in begin 1984.

Harrisons is overigens niet de enige leverancier: er zijn ook voorraden bij anderen ingekocht.

De verzamelaar is dus gewaarschuwd: op dit punt dient hij de nieuwtjes en de nadrukken goed in de gaten te houden!

(MODERNE DOUBLE TRANSFERS IN DE USA)

Van twee waarden uit de lopende serie rolzegels, die gewijd is aan vervoermiddelen, zijn "double transfers"esignaleerd. Dat zijn constante plaatvariëteiten, in de vorm van lijnverdubbelingen.

Het lijkt ons nuttig om bij deze gelegenheid eens in te gaan op de vraag hoe zo'n double transfer kan ontstaan.

In het Perkins procédé voor het overbrengen in veelvoud van de oorspronkelijke gravure naar de uiteindelijke drukplaat worden om te beginnen van die gravure (de patrijs) 3 of 5 (spiegel)beelden in een zachte metalen rol geperst. Deze "transfer roll", de overbrengrol, die in het Nederlands ook wel molette wordt genoemd, wordt vervolgens gehard en dient dan als matrijs voor het overbrengen van de zegelbeelden in het gewenste aantal op de drukplaat. Dat gebeurt door die rol onder hoge druk heen en weer te walsen over een zachte metalen plaat, net zolang tot de beelden er in de gewenste diepte zijn ingedreven. Tenslotte wordt de plaat gehard, en dan kan er van worden gedrukt.

Wanneer nu de transfer roll niet precies op de goede plaats op de plaat is ingezet komt het zegelbeeld er niet goed geregistreerd op te staan. Als dit nog tijdens het productieproces wordt geconstateerd vlakt men de al gemaakte indruk (de "entry") weg en zet men er de rol opnieuw op, nu op de juiste plek.

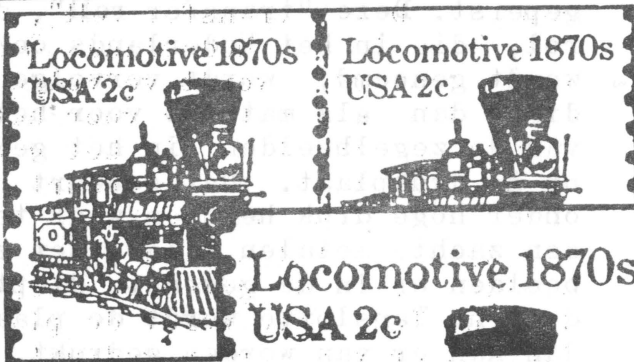
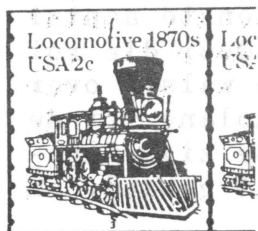
Deze handeling heet "fresh entry": nieuwe inzet. Is nu de eerste indruk niet helemaal of niet goed weggevlakt, dan blijft die op de plaat flauwtjes aanwezig en is te zien op de ermee gedrukte zegels. Die vertonen dubbele lijntjes, die steeds duidelijker worden

A		Joint line		B	C
---	--	------------	--	---	---

MODERNE
DOUBLE
TRANSFERS

Plaatfout

St. John's
Newfoundland

LOUISIANA 1904

323

324

325

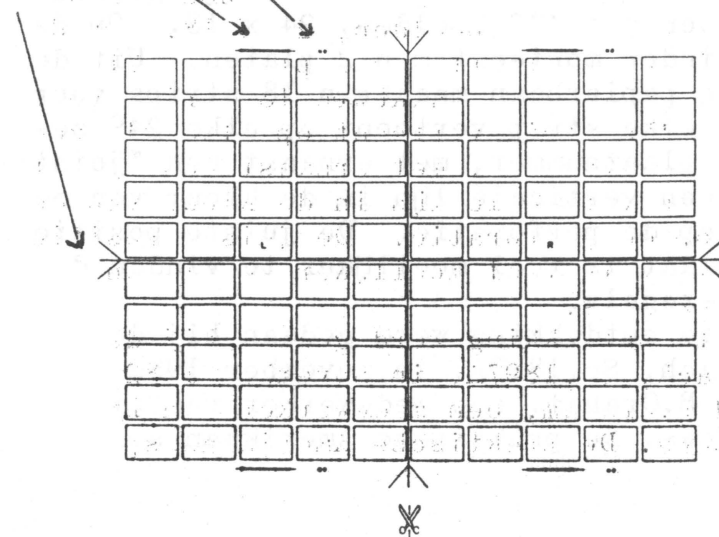
326

Plaatnummer
Imprint
Arrow

327

naarmate de drukplaat slijt. Omgekeerd: als er onvoldoende is geïnk of als er onder een geringere pressie wordt gedrukt zal de double transfer niet op de zegels verschijnen. Een oorzaak, die vaker voorkomt, is herstel van versleten of om andere reden onvolmaakte zegelbeelden door opnieuw inwalsen. Dit heet een "re-entry".

Meestal vertonen op de plaat slechts één of een gering aantal drukvormen de bewuste afwijking, de rest is normaal. Bij vel-zegels is de positie van de double transfers meestal exact bekend.

Het gaat dus altijd om plaatvariëteiten en niet om toevallige drukvariëteiten. Die laatste noemt men "double impressions".

Het was intussen zo'n 50 jaar geleden, dat er voor het laatst double transfers optraden. Bij het intaglio drukprocédé, het drukken van platen in lijngravure, waren ze een tamelijk normaal verschijnsel: alles gebeurde toen nog met de hand. Eigenlijk is het wel leuk om te zien, dat toch ook in onze tijd van geraffineerde technologie dezelfde fout nog voorkomt, zodra het om gegraveerde zegels gaat.

Nu naar "onze" rolzegels. Die zijn gedrukt van platen met 432 beelden, 24 x 18. Op de drukcilinder monteert men 2 platen. Uit de bedrukte papierbaan maakt men 18 strips voor rollen; elke strip vertoont op elke 24^e zegel het plaatnummer, met ernaast een "joint line", een verticale lijn in de kleur van de zegel, op de perforatie. De juiste positie op de plaat is veel moeilijker te vinden dan bij vel-zegels.

De eerste ontdekking werd gedaan bij de 4 c Stagecoach, Sc.1897A, in november 1982 door Richard B.Graham, een medewerker van Linn's Stamp News. De praktische Amerikaan spreekt

dan ook al van de Graham Transfer. Van deze zegel zijn er thans 6 bekend. Er zijn aanwijzingen, dat het een fresh entry betreft. Ze doen zich voor op de gecombineerde platen 1 en 2. Elke rol van 500 of 3000 zegels heeft telkens 24 zegels van de ene plaat, dan een joint line, 24 zegels van de andere plaat, enz. Op beide platen komen drie variëteiten voor, afgebeeld op blz 356: positie A op dezelfde plaat als het plaatnummer, posities B en C op de andere plaat. U vindt afgebeeld de posities A van plaat 2 en C van plaat 1. Ze komen op maar één van de 18 strips voor.

Ook van de 2 cent Locomotiefzegel, Sc.1897, zijn double transfers gesignaleerd, maar men kent er nog niet alle details van. Er komen méér afwijkende posities voor dan bij de 4 c. Ze zijn afkomstig van de platen 3 en 4, waarmee kwistig is gedrukt. Ook hier doen ze zich op slechts één van de 18 strips voor. Het heeft er de schijn van, dat deze hele strip een fresh entry heeft ondergaan. Van plaat 3 zijn alle 24 posities al gevonden, en van plaat 4 zo'n 16 stuks. De verdubbeling zit vooral in de letters en cijfers linksboven, maar soms ook in de loc. Zie de afbeelding. Plaat 3 schijnt trouwens veel meer kuren te vertonen. De beeldafstand tussen de zegels varieert van 2 tot 3 mm, in plaats van overal 2½ mm. Op positie 24 van plaat 3, dus de zegel met het plaatnummer, van die bewuste strip is een plaatfout te zien: een lijntje boven de t van Locomotive.

Intussen beweren sommige experts, dat het bij de 2c niet om double transfers zou gaan. De vraag: waarom dan wél? is nog in studie. Zo boeiend is nou filatelie!

(EEN GEWOON ZEGELTJE VAN NEWFOUNDLAND)

Newfoundland nr. 60 (Scott) is maar een gewoon zegeltje, dat in de Canada Specialised voor 60 ct geprijsd is. Het vertoont de afbeelding van Koningin Victoria, de waarde-aanduiding 3 cts, kleur grijs, lijntanding 12 en is uitgegeven in 1890. Van dit zegel zijn een paar aardige bijzonderheden te vertellen. In de eerste plaats gaf Uruguay in 1898 een zeer sterk gelijkende copie van het Newfoundland-zegel uit (Yvert 141/142), waarbij Koningin Victoria door een kleine wijziging werd veranderd in de "Vrijheid".

Van het Newfoundlandse zegel bestaan verscheidene kleurvariëaties. Stanley Gibbons geeft als hoofdgroepen: deepslate, slategrey, slateviolet, greylilac, browngrey en purplegrey, of resp. diep leikleurig, leikleurig-grijs, leikleurig-violet, grijslila, bruin-grijs en paarsgrijs. Bovendien is tijdens het transport van Ottawa naar St. John's bij een schipbreuk een partij in het zeewater terechtgekomen, waardoor het papier een rose tint heeft gekregen.

Er bestaan ongetande paren, zowel horizontale als verticale. Als men op de kleurproeven afgaat, dan is grijs-lila de kleur die waarschijnlijk de bedoeling van de Posterijen het dichtst nabijkomt. Het is een raadsel hoe het komt, dat er zoveel (tot 25) verschillende kleurvariëaties bestaan. Vermoedelijk is er nogal onvoorzichtig met het mixen van de drukinkt omgesprongen.

Het zegel is op brief vrij schaars.

In oktober 1897 werd een restant van de zegels overgedrukt met twee balken en, in letters, ONE CENT. Hiervan bestaan 3 types, in

elke catalogus aangegeven. Vooral het C-type is zeer schaars, en er bestaan vele vervalsingen van. De kleur van de zegels met opdruk is meestal leigrijs. Ze zijn slecht gecentreerd, alsof het hier een eerder afgekeurde partij betrof. Deze opdrukken waren nodig omdat de 1 cent Cabot (no 61) sneller was uitverkocht dan was voorzien. Daarmee dienden namelijk alle kranten en circulaires te worden gefrankeerd. De opdrukken werden uitgevoerd ter plaatse, bij de drukkerij van de plaatselijke courant. De kleur is zwart, maar een klein aantal is bekend in rood. Ook kent men: dubbel-opdrukken; dubbel, waarvan één schuin; en gecombineerd zwart en rood opdrukken. Om speculatie te voorkomen kon men aan de loketten slechts 5 exemplaren tegelijkertijd van de opdrukken verkrijgen.

De vervalsingen zijn in het algemeen vrij gemakkelijk te herkennen, aangezien de afstand tussen de balken, die $17\frac{1}{2}$ mm dient te zijn, bijna altijd afwijkt. Bij één vervalsing is deze afstand echter correct, maar daar zijn de letters E te smal, de letters N niet goed gevormd en de letters T enigszins uit positie.

Teneinde de voorraad opdrukken nog wat te kunnen uitstrijken werd, in plaats van een postzegel te plakken, op het postkantoor van St. John's tijdelijk een rond handstempel gebruikt (zie afb. op blz. 356) met de tekst "PAID ALL" voor die post, die, daar aangeboden, door de verzender werd betaald. Dit stempel bleef in gebruik van september tot december 1897, namelijk tot een nieuw zegel van 1 cent aanwezig was.

G.C.

Reeds in 1901 nam het Congres een voorstel aan om subsidie te verlenen voor de in 1903 in Saint-Louis te houden Wereldtentoonstelling ter herinnering aan de aankoop van Louisiana in december 1803. President McKinley ondertekende het besluit en er mocht worden verwacht dat er ook een serie postzegels aan zou worden gewijd. De Post begon alvast stempelvlaggen te gebruiken met de slogan "World's Fair 1903 Louisiana Purchase". Toen het organiserend comité besloot, de expositie uit te stellen tot 30 april 1904 werd het jaartal uit de stempelvlaggen weggenomen. Na het succes van de Pan American Serie van 1901 zagen de verzamelaars de nieuwe zegels met plezier tegemoet. Onder de vele suggesties voor de te kiezen afbeeldingen waren Napoleon en Lodewijk XIV, naar wie Louisiana immers was genoemd. Maar tenslotte koos men voor Amerikanen, die bemoeienis hadden gehad met de Aankoop zelf of met de expositie. Het werden vijf waarden, waarop werden afgebeeld: op de 1 c. Robert R. Livingston, de man die eigenlijk de stoot gaf tot de koop, en die tijdens de onderhandelingen Ambassadeur van de USA was in Parijs; op de 2 cents Thomas Jefferson, die in 1803 als President de Aankoop goedkeurde; op de 3 cents James Monroe, de latere President, die samen met Livingston de onderhandelingen voerde; op de 5 cents William McKinley, die in 1901 als President de plannen voor de Tentoonstelling goedkeurde; en op de 10 cents een kaart van de USA waarop het nieuwverworven enorme gebied in donkerder kleur is aangegeven.

Het Departement liet de postmasters weten, dat de toezending van de zegels op 21 april

1904 zou beginnen en dat ze voor het publiek verkrijgbaar moesten zijn tijdens de duur van de expositie, namelijk van 30 april tot 1 december 1904, niet vroeger en niet later. Ze werden niet in boekjes uitgegeven. Evenmin zouden er bijzondere postwaardestukken aan worden gewijd, dus geen stamped envelopes, briefkaarten en krantewikkels, en ook geen special delivery zegels.

De op 1 december niet verkochte zegels werden teruggezonden aan het POD en vervolgens vernietigd. De hieronder bij de bespreking van de afzonderlijke waarden genoemde "uitgegeven aantallen" zijn die van de verkochte zegels, de vernietigde zijn er niet in begrepen.

De zegels werden gedrukt in vellen van 100, die door een staande en een liggende guideline waren verdeeld in 4 "panes" van 25. Zie de afbeelding van de lay-out op blz 357. De guidelines hadden arrows, die op de velrand waren afgedrukt. De vellen werden doormidden gesneden langs de staande guideline, in twee loketvellen van 50. Langs de liggende guideline werden de vellen geperforeerd. Van de linker- en rechter velrand konden dus blokken met complete arrows worden genomen. Verder waren de volgende "position blocks" mogelijk: met halve arrows van de velranden boven en onder; met een geperforeerde guideline tussen de zegels van een verticaal paar; met een geperforeerde horizontale guideline en links of rechts een straight edge met een verticale guideline; en verder natuurlijk de plaatnummerblokken. De plano-vellen van 100 hadden 2 plaatnummers met imprint bovenaan en 2 onderaan, namelijk bij de 4^e en 3^e rij en bij de rijen 9 en 8.

De afbeeldingen vielen bij het publiek min-

der in de smaak dan die op de andere zegels die het Bureau of Engraving & Printing eerder had geproduceerd. Ook het grote formaat van 35x25 mm stond de mensen blijkbaar niet aan, want ze vroegen zo weinig naar de nieuwe zegels dat het POD de postmasters opdroeg er propaganda voor te gaan maken. De toenmalige verzamelaars toonden ook al weinig belangstelling en het is dan ook geen wonder, dat het betrekkelijk lage aantal bewaard gebleven zegels de serie des te aantrekkelijker heeft gemaakt voor de verzamelaar van nu.

Vooral blokken van vier zijn zeer gezocht. Op het expositieterrein opende het POD een postkantoor, dat de stukken afstempelde met een "bar canceller" van 7 horizontale lijnen met het inschrift "Exposition Sta." Ook zulke stukken vormen een gewild verzamelobject. Aangezien er in 1904 geen 3 cents-tarief bestond vindt men op covers de 3c zegel meest als deel van de 5c-frankering voor brieven naar Europa. In feite is dit de enige 3 cts in een "commemorative" serie, die verscheen terwijl het briefporto 2 cts was. In andere series vindt men een zegel van 4 cents als tussenwaarde tussen de 2 en de 5 cents. De 10 cts werd meestal gebruikt voor aangekende brieven binnen de stad: 2 c + 8 c. Deze zegel op stuk is heel wat schaarser dan de 10 cents van de Pan American Serie. Alle zegels hebben de perforatie 12 en zijn gedrukt op papier met het watermerk USPS in dubbellijnige letters.

De 1 cent (Scott 323)

De afbeelding is naar een ontwerp van C.A. Huston van het "Bureau". De Heer Smith, die de vroegere bij het Bureau gedrukte zegels had ontworpen, was teruggekeerd naar de Ame-

rican Bank Note Co. Het portret van Livingston werd gegraveerd door W.M. Baldwin, naar een schilderij van Gilbert Stuart.

In de ruimten tussen het portret en de wat schamel uitgevallen pilaren vinden we typische landschappen uit het gekochte gebied, links het moerasland uit het uiterste zuiden en rechts het bergachtige uit het noorden, met een immigrantenwagen op de voorgrond.

De onder het portret staande jaartallen 1746-1813 slaan op het geboorte- en het sterfjaar van Livingston. De omlijsting werd gegraveerd door L.F. Ellis, Robert Ponickau en G. Rose. Het portret is naar verhouding veel te groot voor de omlijsting.

Kleuren: groen en donkergroen.

Variëteiten: Een double transfer, gevonden op een brief van 1 mei 1904, plaatnummer en positie onbekend, met lijnverdubbeling in de uiterste linker benedenhoek.

Voorts een plaatfout: een dikke streep, die als het ware de punt linksonder van het waardecijfer 1 afsnijdt. Plaat en positie: 2138 L 2. Een andere plaatfout komt voor op een zegel van plaat nr. 2164: onder de linker 1 is een krul zichtbaar, die doorloopt tot in de rand onder het beeldvlak.

Plaatnummers: 2113-2120, 2129-2132, 2137-2140, 2149-2152, 2161-2164.

Uitgegeven aantal: 79.779.200.

De 2 cents (Scott 324)

Afbeelding: Het portret van Jefferson, naar een werk van een onbekende schilder, is gegraveerd door G.F.C. Smillie; de omlijsting, de letters en de cijfers door Ponickau, Rose en Ellis, allen van het Bureau. De omlijsting is ontworpen door Huston. Zij lijkt op die van de 1 cent. De jaartallen 1743 en 1826 geven

geboorte- en sterfjaar van Jefferson aan. Kleuren: Karmijn en lichtkarmijn. Ondanks de grote oplage komen slechts geringe kleurenuances voor. Er is een zeer gering aantal zegels bekend van plaat nummer 2153, die een duidelijk van de normale kleur te onderscheiden orangerode tint hebben.

Variëteiten: In het Midden-Westen is een vel gevonden, waarop de horizontale perforatie geheel ontbrak. Nadat het een tijd deel uitmaakte van de Worthington Collectie is het opgesplitst in 10 blokken van 4 en vijf paartjes. Een aantal blokken is later in paren verdeeld. Eén compleet arrowblock van rechts is bewaard gebleven. Dit vel was een rechter pane van plaat 2156.

Er zijn 2 zegels gevonden met een "shift" van de schaduwlijnen in het onderste deel van de linker pilaar.

Plaatnummers: 2069-2072, 2081-2084, 2093-2096, 2125-2128, 2145-2148, 2153-2160, 2165-2168, 2177-2180, 2182-2185 en niet gebruikt zijn de plaatnummers 2197-2200.

Uitgegeven aantal: 192.732.400.

De 3 cents (Scott 325)

Afbeelding: Het vignet is naar een door J. Vanderlyn geschilderd portret van James Monroe (1758-1831), dat zich thans bevindt in de City Hall van New York. De gravure is van G.F.C. Smillie, het zegelontwerp is van C.A. Huston, de omlijsting graveerden Ponickau en Rose. De compositie is evenwichtiger dan die van de 1 en 2 cents zegels.

Variëteiten: Shifted transfers, met een verdubbeling van delen van de linker verticale omtreklijnen. Plaatnummers: 2101-2104. Uitgegeven aantal: 4.542.600.

De 5 cents (Scott 326)

Afbeelding: Het ontwerp is eigenlijk een combinatie van de omlijstingen op de 2 en 3 c. De pilaren zijn wat verder uit elkaar gezet, hun basis lijkt in de lucht te zweven. Het portret van President McKinley werd gegraveerd door Smillie, naar een foto, gemaakt door Courtney uit Canton, Ohio. Ponickau en Rose graveerden de omlijsting. Ook deze zegel is ontworpen door C.A. Huston.

Kleur: donkerblauw. Geen variëteiten. Plaatnummers: 2097-2100.

Uitgegeven aantal: 6.926.700.

De 10 cents (Scott 327)

Afbeelding: Een kaart van de USA, waarop de nieuwe aankoop in donkere tint is aangegeven met het jaartal 1803 er dwars overheen. De kaart, die als voorbeeld diende, was afkomstig van het General Land Office. Dit ontwerp van Huston is wat topzwaar uitgevallen. De graveurs waren: Ponickau, Ellis en Rose. Kleuren: roodbruin, donker roodbruin. Geen variëteiten. Plaatnummers: 2105-2108. Uitgegeven aantal: 4.011.200.

Specimen zegels (Scott 323S E-327S E)

Van alle zegels uit deze serie is een klein aantal specimen-variëteiten bekend. Ze hebben de opdruk "Specimen" van het type E, dat is het type met de kleinste letters, hoofdletter S, andere letters onderkast. Volgens de archiefstukken van het Departement waren het er van elke waarde 721 voor de U.P.U. en 100 voor de Derde Assistent Postmaster General. Dit is de laatste serie US-postzegels waarvan aan de opdruk herkenbare "Specimen"-zegels bestaan.

Dit gebruik werd daarna afgeschaft.

Proefdrukken

Te beginnen met deze serie werden de proefdrukken van de 20^e eeuwse US-zegels buitengewoon zeldzaam. Slechts zeer weinige ervan kwamen in het bezit van verzamelaars.

Er zijn grote en kleine "die proofs" (zie Vademecum) van de hier besproken serie bekend, doch naar men aanneemt zijn er niet meer dan 5 van elke zegel in handen van verzamelaars.

KORT AMERIKAANS

De USA luchtpostzegel Sc. C 98 met het portret van Philip Mazzei is in de Scott terecht opgenomen met de tanding 11. Maar deze zegel bestaat nu ook met de "L"-perforatie 10½x11, erin aangebracht met de "electric eye" perforatiemachine.

Men spreekt van L-perforatie wanneer daarvoor een machine is gebruikt waarin de vellen eerst in de ene richting worden behandeld, waarna de productielijn een haakse hoek maakt en de vellen in de andere richting geperforeerd worden. Het Bureau of Engraving and Printing heeft een dergelijke machine al sinds 1957 in gebruik.

Aan de zegels zelf kan men niet zien of dit procédé erop is toegepast.

oOo

Van het USA boekjesvelletje Sc.1949a met 10 donkerblauwe zegels met een afbeelding van het Rocky Mountain Bighorn schaap zijn exemplaren te koop, die abusievelijk "untagged" zijn gebleven, dus zonder "fosfor".

oOo